

ידיעון מס

נובמבר 2007

מהותי באיגוד מקרקעין, השוקל לממש את נכסיו, לשקול להקדים מימוש מנייתו באיגוד מקרקעין (או מקרקעין שקיבל מאיגוד מקרקעין בפירוק האיגוד) לשנת 2007, וליהנות משיעור המס המופחת כאמור.

ניכוי הוצאות מימון בגין דיבידנד

בגליון יוני 2007 עמדנו על כך שפרשת פז-גז לא סתמה את הגולל על ניכוי הוצאות מימון בגין הלוואות שניטלו לצורך חלוקת דיבידנד, ואף התירה פתח לניכוי הוצאות מימון כאמור.

ואכן, לא חלפו ימים רבים מאז פרשת פז-גז ובית המשפט העליון אבחן וסייג את פרשת פז-גז וקבע בפרשת פי גלילות, בפס"ד שניתן ביום 28.10.2007, כי הוצאות המימון בגין הלוואות שניטלו לצורך חלוקת דיבידנדים יוכרו כאשר הצטברו רווחים ראויים לחלוקה בחברה, כאשר רווחים אלו שימשו לייצור הכנסה בחברה וקיימת "שקילות כלכלית" בין חלוקת דיבידנד מהון עצמי והמשך מימון פעילות עסקית בהון זר לבין חלוקת דיבידנד מהון זר והמשך פעילות עסקית מהון עצמי. בפרשת פז-גז נבעו הרווחים כתוצאה משינוי מבנה ולא היה ברור הקשר העקיף בין הוצאות המימון לחלוקת הרווחים, ועל כן קבע בית המשפט כי הוכחת הקשר בין הוצאות המימון לבין עסקיה של החברה מטיל נטל כבד על פקיד השומה ואין להתיר את הוצאות המימון. בפרשת פי גלילות, לעומת זאת, שימשו העודפים לרכישת ציוד במסגרת עסקיה של החברה ולאחר מכן ניטלו הלוואות לצרכי דיבידנד. בית המשפט העליון קיבל את טענת החברה, כי היא נזקקה למימון לצורך חלוקת דיבידנד בשל כך שלא היו לה עודפי מזומנים לאחר שעודפיה הושקעו בעסקיה, וכי עלות חלוקת דיבידנד מההון העצמי היתה טעונה מימוש נכסיה של החברה ועלות המימון כאמור, במקום מימון זר, היתה גבוהה.

עם כל הכבוד, אנו סבורים כי "החריג" שנקבע בפרשת פי גלילות הוא, בחיי המעשה והפרקטיקה, דווקא "הכלל", וכי ברוב המקרים של חברות אשר נוטלות הלוואות לצרכי חלוקת דיבידנד מתאימות הנסיבות למקרה פי גלילות ולא למקרה פז-גז, וכפועל יוצא מכך ברוב המקרים הוצאות המימון צריכות להיות מותרות באופן שוטף.

לאור האמור, על חברות שלא ניכו את הוצאות המימון בשל פרשת פז – גז לבחון את תיקון הדוחות ועל חברות שנטלו הלוואות השנה או המבקשות ליטול השנה הלוואות לצורך חלוקת דיבידנד יש לבחון את יישום ההלכה החדשה בעניינן, כך שהוצאות המימון יותרו באופן שוטף.

תכנון מס לסוף שנה – עצות ורעיונות – חלק ג'

בהמשך לרשימות הקודמות בידיעוני המסים לחודשים ספטמבר ואוקטובר, נסקור להלן מספר היבטי מס נוספים, אשר לדעתנו יש לבחון ולשקול לקראת תום השנה הקרובה.

בעל מניות מהותי באיגוד מקרקעין – הקדמת מימושים

בגליון ספטמבר 2007 עמדנו על היתרונות בדחיית ביצוע עסקאות הוניות לשנה הבאה בשל הקטנת שיעורי מס החברות ושיעור המס השולי ליחיד, החלים על הרווח הליניארי המיוחס לתקופה שטרם 31.12.02, במכירה של נכס שנרכש לפני 31.12.02.

כן הבהרנו שלגבי נכסים "היסטוריים" שנרכשו לפני שנת 1960 יש לשקול, בהתחשב במכלול הנסיבות, דווקא להקדים מכירות לתום השנה הנוכחית, בשל עליית שיעור המס המיוחד החל בגין נכסים "היסטוריים" כאמור ב-1% נוסף. הכלל האמור אינו חל, לרוב, על נכסי מקרקעין וזכויות באיגוד מקרקעין, אשר לגביהם חלים עד היום שיעורי המס ההיסטוריים. עם זאת, יש לשים לב שגם לגבי נכסי מקרקעין וזכויות באיגוד מקרקעין מתכוון האוצר להעלות את שיעורי המס ההיסטוריים המיוחדים החל משנת 2009 ב-2% לשנה, כאמור בהצעת חוק ההסדרים לשנת 2008.

נדבך נוסף בעניין עיתוי מימוש מניות בחברות הוא התיקון לחוק מיסוי מקרקעין אשר הוצע לאחרונה, לפיו יושוו מצבו של בעל מניות מהותי באיגוד מקרקעין, אשר חייב במס לפי חוק מיסוי מקרקעין, עם מצבו של בעל מניות מהותי בחברה, אשר חייב במס לפי הוראות פקודת מס הכנסה, כך שבעל מניות מהותי באיגוד מקרקעין יתחייב במס שבח בשיעור 25%, במקום 20% כיום. שיעור מס זה יחול על השבח של נכס שנרכש לאחר 7.11.01 ולגבי נכס שנרכש לפני 7.11.01, יחול שיעור המס כאמור על הרווח הליניארי המיוחס לתקופה שלאחר 7.11.01. תיקון זה יחול הן לגבי מכירת זכות באיגוד מקרקעין והן לגבי מכירת מקרקעין שהתקבלו במועד פירוק האיגוד, על ידי בעל מניות מהותי באיגוד, בפטור ממס לפי ס' 71 לחוק. תיקון זה אמור לחול החל מיום 1.1.08, ועל כן כדאי לבעל מניות

פחתפחת מואץ

לצורך בחינת חבות המס השנתית ווודאי בשלב עריכת הדוחות, יש לזכור לקחת בחשבון פחת מואץ במקרים בהם הדין מאפשר זאת. כך, למשל, יש לזכור כי בעניין נכס וציוד העומדים בתנאי תקנות מס הכנסה (פחת מואץ לציוד שנרכש בתקופה הקובעת) התשס"ו-2005 ואשר נרכשו בשנת 2006, ניתן להפחית בשנת 2007 את מלוא הנכס ו/או הציוד שטרם הופחתו. יש גם לבחון את תחולת התקנות כאמור לגבי נכס שנרכש על ידי הנישום בשנת 2006 אך הגיע לידידו רק בשנת 2007.

פחת מואץ נוסף שיש לקחת בחשבון, בין היתר, הוא פחת לגבי בנינים שנרכשו החל מ-11/2001 ועד וכולל 2003, לפי תקנות מס הכנסה (פחת מואץ לנכס שנרכש בתקופה הקובעת) התשס"ג – 2002. לגבי בנין שנרכש החל מ-7/11/2001 ועד 31/12/2002 זכאי הנישום ל-150% משיעור הפחת שהוא זכאי לו לפי חוקי העידוד או תקנות הפחת, לפי

הגבוה מביניהם. לגבי נכס שנרכש בשנת 2003 זכאי הנישום ל-125% משיעור הפחת שהוא זכאי לו לפי חוקי העידוד או תקנות הפחת, לפי הגבוה מביניהם. יצויין, כי במקרה בו נרכשה קרקע בשנים הנדונות והבנין נבנה רק בשנים מאוחרות יותר יש לבחון האם הבנין יהיה זכאי לשיעורי הפחת כאמור. יצויין לעניין זה כי רשות המסים עצמה רואה את מועד הרכישה של הבנין כמועד הרכישה של הקרקע לצורך, למשל, מס מכירה, חישוב ליניארי וכו'.

פחת כלכלי

על פי הלכה ישנה, נישום לא יהיה זכאי לפחת בגין נכסים שאינם נקובים בתקנות מס הכנסה (פחת) 1941 וכן לא יהיה זכאי לשיעורי פחת גבוהים יותר מהקבוע בתקנות, והכל אלא אם נקבעו הוראות ספציפיות אחרות בחקיקה.

הלכה ישנה זו, כך נדמה, אינה עומדת בקנה אחד עם עקרונות והלכי הפרשנות של בית המשפט כיום, קרי- פרשנות תכליתית החותרת למיסוי אמת על ההכנסה הכלכלית האמיתית (ר', בין היתר, פרשות אינטרבילדינג, שכטר, מ.ל. השקעות, קלס, אלקה ולאחרונה פסק דין גרנות בו התיר בית המשפט העליון שערך מקדמות בשל הוצאות עודפות בשל עקרונות מיסוי אמת, ואף בהעדר כל הוראה בחוק). ואכן, בשנים האחרונות אנו עדים לנגיסה הולכת וגוברת בהלכה לפיה לא יותר פחת כלכלי בגין נכסים אשר אינם נקובים בתקנות. כך, למשל, בפרשת עינבר היכלי יופי התיר בית המשפט להפחית בלאי בגין שמלות כלה. בעניין יעקבי התיר בית המשפט להפחית הוצאות פרסום אשר היו במהותן הוצאות הוניות.

למעשה, גם בפסקי הדין אשר הוזכרו לעיל בעניין ניכוי הוצאות מימון בגין דיבידנד יש ביטוי לכך שניתן להפחית

פחת כלכלי אמיתי באופן שוטף בגין הוצאות הוניות. כך, בעניין פז-גז אשר עסק בין היתר בהפחתת מוני גז לפי תקנות פחת ספציפיות התבטא בית המשפט העליון, כי אילו היתה הנישומה מעמידה למבחן את תוקפן של תקנות הפחת בטענה שאינן משקפות את הפחת הכלכלי המדויק של המונים היתה עשויה טענתה להתקבל.

בעניין פי גלילות עסק בית המשפט העליון בשאלת התרת הוצאות שהוציאה החברה לצורך ביצוע סקירות כלכליות והנדסיות לצורך מעבר למקום אחר, כאשר החברה לא עברה למקום אחר. אין ספק, כי הוצאות כאמור הינן הוצאות שבאופן רגיל הינן הוצאות הוניות המהוונות לעלות הנכס ואשר ניתנות להפחתה בהתאם לשיעורי הפחת החלים על הנכס. יחד עם זאת, בהעדר כל נכס, ספק היה אם היה ניתן להפחית את הוצאות כאמור בכלל. והנה, בית המשפט העליון קבע, כי יש להפחית את כל ההוצאות באופן שוטף, בדומה לשינוי אומדן חשבונאי. הלכה למעשה, בית המשפט מקבל את עקרון הפחת הכלכלי באשר התיר את מלוא הפחת [100%] בגין הוצאות הוניות (נכס) שאין להן שיעורי פחת בתקנות. בכך, לדעתנו, יש כמובן ביטוי נוסף לכך שנישום זכאי לפחת כלכלי אמיתי.

לאור כל האמור יש לדעתנו לבחון את הנכסים המצויים ברשות הנישום, וכאשר לא נדרש פחת או כאשר הפחת שנדרש אינו משקף אורך חיים כלכלי אמיתי וקצב הבלאי של הנכס גבוה משיעורי הפחת, יש לבחון האפשרות לדרוש פחת כלכלי אמיתי.

בקשות והודעות לקראת תום השנהבקשה להיחשב חברה משפחתית

בגליונות הקודמים עמדנו על כך שחברה קיימת אשר רוצה להיחשב חברה משפחתית בשנת 2008 צריכה להגיש בקשה להיחשב חברה משפחתית עד 30.11.2007. עמדנו על כך שיש אפשרות לפרש את הוראות החוק כך שגם מי שייגיש בקשה עד תום השנה ייחשב כמי שעמד במועד לפי החוק. עם זאת, פרשנות זו אינה נקיה מספיקות. יש גם לציין כי באופן פרקטי פקידי שומה רבים מקבלים בקשות להיחשב חברות משפחתיות גם אם הוגשו בחודש דצמבר.

שינויי מבנה

בגליונות הקודמים עמדנו על החובה להגיש את הבקשה בעניינים של מיזוג או פיצול הפטורים ממס עד תום השנה, כפי שנקבע בפקודה. יצויין לעניין זה, כי לגבי חברות נסחרות ובמקרים אחרים מקבלת רשות המסים באופן פרקטי בקשות לביצוע שינוי המבנה בתום כל אחד מרבעוני השנה.

הגשת דוחות מס מאוחדים לפי חוק עידוד התעשייה

על פי חוק עידוד התעשייה קבוצת חברות תעשייתיות יכולה בתנאים מסוימים להגיש דוח מאוחד לצרכי מס הכנסה, אם הודיעו לפקיד השומה בכתב תוך שנת המס שלגביה מוגש הדוח על כוונתן לעשות כן. לאור האמור, חברות תעשייתיות (לרבות חברת אם שאינה תעשייתית אשר שולטת בחברה תעשייתית, בתנאים הנקובים בחוק) המעוניינות להגיש דוחות מאוחדים לגבי שנת 2007 צריכות להודיע על כוונתן לעשות כן עד תום השנה.

סגירת יתרות חובה

יידרש או ירצה להשתמש בפטור ממס שבח. ולבסוף, אם ביום מן הימים בעל המניות יבקש בכל זאת לפרק את החברה ולעביר את המקרקעין אליו הוא ישלם מס רכישה נוסף בשיעור החל על רכישת הדירה בידו, אך המס על העודפים ששימשו לרכישת אותה דירה יידחה עד מועד מכירת הדירה, ואולי אף יהיה נמוך משיעור המס החל על דיבידנד (בגין רווחים ראויים לחלוקה בגין השנים 2002-1996 אשר עליהם חל מס בשיעור 10%) או יימנע לחלוטין. כן ניתן לבחון הפיכת חברה כאמור במקרים מתאימים לחברה משפחתית או חברת בית, ולהתחייב במס נמוך בגין דמי השכירות או ליהנות מפטור ממס בגין הכנסות משכירות, ובדרך זו גם להותיר את הפוטנציאל לפטור ממס שבח במכירה עתידית (נכון למועד זה, גישת רשות המסים הנה שלא יותר הפטור כאמור), או לכל הפחות מס שבח נמוך בשיעור המס החל על היחיד (20% סופי). כך או כך, ביצוע כל האמור טעון בחינה עניינית ומקיפה של כל מקרה ומקרה, על יתרונותיו וחסרונותיו.

ביטוח לאומי – הצעת חוק ההסדרים לשנת 2008
לעניין הכנסה פסיבית והכנסה של חברה
משפחתית וחברת בית

לאחרונה פורסמה הצעת חוק ההסדרים במשק המדינה לשנת 2008. בחוק הוצעו מספר תיקוני חקיקה בתחום המיסוי, כגון: הרחבת מדרגות מס רכישה, ביטול מס מכירה, הגדלת שיעורי המס ההיסטוריים בגין מקרקעין החל משנת 2009 וביטול מס מעסיקים. להלן נעמוד על חלק מהתיקונים המוצעים בתחום הביטוח הלאומי.

כידוע, ביטוח לאומי חל על הכנסה של מבוטח עד תקרת הכנסה (כ- 420,000 ₪ שנה, קרי: כ- 35,000 ₪ ח' לחודש). ואולם, כיום עובד שכיר או עצמאי בעל

הכנסות פסיביות (כגון: הכנסות מדיבידנד) הינו פטור מתשלום ביטוח לאומי על ההכנסות הפסיביות אם עיקר הכנסתו הינה מעבודה או מעסק. כלומר, אם ההכנסות הפסיביות נמוכות מההכנסות מעבודה או מעסק יהיו ההכנסות הפסיביות פטורות מתשלום ביטוח לאומי, גם אם סה"כ הכנסות הנישום הינן בגדר תקרת ההכנסה החייבת בביטוח לאומי.

במסגרת הצעת חוק ההסדרים מוצע, בין היתר, כי הביטוח הלאומי יחול גם על ההכנסה הפסיבית, וזאת גם אם ההכנסה הפסיבית פחותה ממחצית סך הכנסותיו. יש להבהיר, כי חובת תשלום דמי הביטוח הלאומי לא תחול על הכנסות אשר פטורות בכל מקרה מביטוח לאומי.

כן מוצע במסגרת הצעת חוק ההסדרים לבטל את הפטור שנקבע בהלכה הפסוקה להכנסות של חברה משפחתית וחברת בית אשר לא חולקו לנישומים.

לאור האמור, יש להיערך במקרים המתאימים. כך, למשל, בעלי

כידוע, חברות רבות מלוות לבעלי המניות כספי עודפים, חלף חלוקתם כדיבידנד אשר חייב במס בשיעור 25%, או נותנות הלוואות לבעלי המניות גם כאשר אין עודפים. כאשר יתרת החובה של בעלי המניות בספרי החברה עומדת או גדלה, ולעתים גם כאשר היא קטנה, טוענים במשרדי פקידי השומה כי ההלוואה הפכה להכנסה מעבודה (בעיקר כאשר לא היו עודפים לחלוקה) או דיבידנד בידי בעלי המניות (ר' למשל פרשות לב, כרובי, גנן וכו').

על מנת להקטין את החשיפה לתשלום מס בגין יתרות החובה ניתן ליטול הלוואה בבנק ופרעון יתרות החובה, אף כאשר כספי ההלוואה בחשבון החברה מהווים ערבון להלוואה שניטלה על ידי בעלי המניות. יש לציין, כי בפרשת עמי חזן לא נפסלה האפשרות לכך שהבטחון להלוואה יהיה הכסף שיועבר לחשבון החברה, ובית המשפט לא קיבל את טענת פקיד השומה לעסקה מלאכותית.

ניתן במקרים מסוימים להקטין את יתרות החובה על ידי מכירת נכסים אישיים מבעל המניות לחברה, לרבות נכסים בלתי מוחשיים (כגון זכויות חוזיות ואחרות, תוכנה, בקשה אישית לפטנט וכו') אם נכסים אלו עשויים לשמש לעסקיה של החברה. במקרים כאמור בעל המניות עשוי להתחייב במס רווח הון על הרווח, אך מס זה עשוי להיות קטן או שלא לעלות על המס אשר חל בכל מקרה על דיבידנד. כן, לעתים ניתן גם לקזז הפסדי הון או לנצל פטורים שונים, ולהימנע לחלוטין ממס. ובנוסף, במקרים מסוימים החברה עשויה להיות זכאית לפחת והוצאות מימון בגין הנכסים, כך שהנישום יהיה זכאי בסופו של דבר למגן מס בגין רווח מחולק, אשר ייתכן ויהיה גבוה גם מהמס ששולם. למרות

האמור, יש לבחון במקרים הרלוונטיים האם קיימת חשיפה לתשלום מס הכנסה פירותי בשיעור מלא (כגון הכנסה מעסק לפי ס' 1(2), הכנסה מעבודה לפי ס' 2(2) או הכנסה ממכירת פטנט וזכות יוצרים לפי ס' 2(9)). במקרים מתאימים יש לבחון פנייה לאישור מראש של רשות המסים.

כן יש לבחון מכירת דירה פרטית בפטור ממס שבח לחברה, תוך הקטנת יתרות החובה, או במקרה בו מתוכנן לרכוש דירת מגורים יש לשקול רכישת הדירה על ידי החברה. מהלך כזה כרוך במס רכישה בשיעור 5% על ידי החברה, חיוב בעל המניות בתשלום דמי שכירות ריאליים, ואובדן הפטור הפוטנציאלי ממס שבח על מכירת הדירה העתידית. עם זאת, בגין יתרות החובה חייב בעל המניות בכל מקרה במס בגין ריבית מינימלית בשיעור ארבעה אחוזים בתוספת הצמדה, כך שלא יהיה בהכרח פער בין ריבית החובה כאמור לדמי השכירות. כמו-כן, החברה תהיה זכאית לפחת והוצאות מימון בגין רכישת הדירה. כן, יש לזכור גם, כי אין כל בטחון כי הדירה אכן תישא שבח והמוכר

התיישנות דוחות

על פי הוראות הפקודה, פקיד השומה רשאי בתוך שלוש שנים מתום שנת המס שבה נמסר לו הדו"ח על ידי הנישום, ובאישור המנהל- תוך ארבע שנים מתום שנת המס כאמור, לבדוק אותו ולקבוע שומה לפי מיטב השפיטה. לאור האמור, דו"ח של נישום אשר יוגש עד תום שנת 2007 יתיישן בתום שנת 2010 ובאישור המנהל – עד תום שנת 2011. עם זאת, דו"ח אשר יוגש בתחילת שנת 2008 יתיישן רק שנה מאוחר יותר, כיוון שתקופת ההתיישנות מתחילה רק מתום השנה בה נמסר הדו"ח. לאור האמור, מוצע למי שטרם הגיש את הדו"ח, להגיש את הדו"ח עד תום השנה ובכך להקדים בשנה את מועד התיישנות הדו"ח.

שליטה בחברה אשר הכנסותיהם מעבודה נמוכות מהתקרה, יש לשקול הקדמת חלוקת דיבידנדים לשנה הנוכחית, וזאת עד גבול ההכנסה מעבודה השנה.

ביטול עיקרי חוק התיאומים

על פי כוונת האוצר, עיקרי חוק התיאומים יבוטלו החל משנת 2008, ובין היתר יבוטלו כל התיאומים לאינפלציה הכרוכים בהון ונכסים קבועים (ניכוי/ תוספת בשל אינפלציה) ושערוך הפחת וההפסדים הריאליים. לאור האמור יש לבחון את השלכות ביטול חוק התיאומים לגבי כל חברה וחברה. כן יש לראות כיצד יטופלו, אם בכלל, הוראות אשר יש בהן התייחסות לחוק התיאומים כגון סעיף 3(י) לפקודה, התקנות הדולריות וכו' ואת השלכות הרלוונטיות.

נשמח לעמוד לרשותכם לכל שאלה והבהרה

צוות מסים שבלת:

בני קליפי, עו"ד (חשב) – B.Kalifi@shibolet.com ; מירי ביקל, עו"ד (חשב) – M.Bickel@shibolet.com ;
 יוסי קורן, עו"ד ור"ח – Y.Koren@shibolet.com ; שלום בלס, עו"ד ור"ח – S.Balas@shibolet.com
 אודי קליפי, עו"ד (חשב) – U.Kalifi@shibolet.com

*האמור בגליון זה מיועד למתן מידע כללי בלבד ואין בו מתן חוות דעת או יעוץ מקצועי,
 הטעונים בחינה מלאה ומפורטת של החוק ונסיבות הענין.*